

ПССС „КРАГУЈЕВАЦ“ доо

БИЛТЕН

Бр. 11

*ИНФОРМАЦИЈЕ И САВЕТИ
У ПОЉОПРИВРЕДНОЈ
ПРОИЗВОДЊИ*

Октобар 2014.год.

Садржај

воћарство-виноградарство

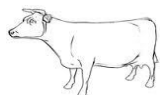
Нега брескве у роду ----- 3

ратарство

Наменска берба – силирање кукуруза ----- 4

Производња спанаћа ----- 5

сточарство

Клима у објектима за говеда ----- 6

Штеточине у складишту ----- 7

заштита биља

Заштита крушке од проузруковача болести и штеточина ---- 8

Значај јесењег плавог прскања воћа -----9

аграрна политика

Подстицаји за набавку пољопривредне механизације и опреме -10

стипс

Стипс-извештај о кретању цена ----- 12

Нега брескве у роду

Бресква је једна од најраспрострањенијих врста воћака у свету.

У повољним природним условима и при коришћењу савремених система гајења, бресква рано пророди, тако да већ у 3. години вредност приноса покрива трошкове производње, односно инвестиције се брзо отплаћују.

Плод брескве је врло атрактивног изгледа и доброг квалитета. Он у себи садржи 8-15% суве материје, 4-13% шећера, 0.2-1.5% органских киселина, 0.2-0.8% пектинских материја, 0.5% минералних материја и друге значајне материје.

У интензивном гајењу бресква, услов за постизање редовне и обилне родности, као и високог квалитета плодова уз минималне тршкове јесте редовна примена агротехничких мера којима се обезбеђују повољни услови и развиће, растење и плодоношење. У те мере спадају:

- резидба брескве и формирање система гајења,
- одржавање земљишта у засаду брескве (ђубрење, наводњавање, регулисање родности брескве и заштита од болести).

Што се тиче орезивања брескве она се орезује најоштрије да би се њен животни век продузио. Прво се просветљује круна. Избацују се поломљене и гране које се укрштају и засењују. По времену извођења резидба може бити:

- зимска (резидба на зрело)
- зелена резидба (резидба у току вегетације).

Зрела резидба се изводи у току зимског мировања од опадања лишћа до пред цветање (најбоље у фебруару или марту).

Зелена резидба се изводи у току вегетације са циљем исправљања грешака учињених зимском резидбом. Њоме се регулише вегетација.

Остале мере за правилан раст брескве су ђубрење (у пролеће и у јесен), наводњавање, проређивање плодова брескве, заштита од болести и штеточина и заштита брескве од ниских температуре - мразева.

Биљана Милосављевић

Дипломирани инжењер пољопривреде за воћарство и виноградарство

Наменска берба - силирање кукуруза

Производња 2014. год. посебно када је у питању вегетација кукуруза, намеће четири начина убирања овог усева. Посебни агроуслови током целог периода вегетације условљавају и избор једног или више начина бербе или жетве кукуруза.

Први традиционални, уобичајени приступ берби је берба у клипу или зрну али само уз услове пуне технолошке зрелости и одређеног нивоа влаге клипа или зрна који омогућава складиштење.

Како и даље домаћинства са држањем одређеног броја говеда свих категорија имају потребе за великом количином кабасте сточне хране то се са значајних површина, кукуруз силира као цела биљка.

- Један од видова силаже посебно у овој години када је због свих познатих разлога вегетација кукуруза, продужена, пожељно је обавити силирање целог клипа у моменту повољног садржаја влаге у самом клипу а намена исте силаже служи у исхрани преживара, евентуално и свиња у комбинацији са другим хранивима.
- И сасвим на крају да изнесемо могућност силаже зрна кукуруза са влагом изнад влаге складиштења што може да се квалитетно употреби као храна свиња свих категорија па и преживара.

Желимо да напоменемо да су поред традиционалне бербе кукуруза у технолошкој зрелости и остали начини силирања веома повољни као:

- процес убирања са мање уложених радних операција
- убирање (скидање усева) пре рока технолошке зрелости
- и знатна уштеда више инпута тј. економичност, рационалност, квалитет хранива и тд.

Добривоје Поповић
Дипломирани инжењер пољопривреде за ратарство

Производња спанаћа

Спанаћ је једногодишња биљка кратке вегетације, гаји се због листова који се користе као вариво или као салата.

Лист је богат беланчевинама и високим садржајем гвожђа и калцијума. Спанаћ је култура са скромним захтевима за топлотом и добро подноси ниске температуре. Оптималне температура за развој вегетативних органа је 13-16°C а издржава мразеве од -6 до -8°C.

Спанаћ се у нашим условима гаји као пролећни или јесењи усев јер би при дугом дану и високим температурама брзо растао у цветно стабло. Захтева велике количине воде, плодно земљиште и моће да послужи као индикатор плодности. Не ђубри се директно стајњаком зато што има кратку вегетацију па не би добро искористио стајњак а и да се избегне преобилна азотна исхрана при којој долази до накупљања штетних материја као што су нитрати и нитрити. Спанаћ се ђубри са 80-100kg/ha азотним, фосфорним и калијумовим ђубривима. При озимој производњи пред сетву се уноси ½ НПК ђубрива а друга половина се уноси у пролеће.

Спанаћ се производи искључиво директном сетвом из семена а обавља се у рано пролеће, и у јесен. За јесењу производњу треба сејати крајем јула и у августу, а за озиму производњу спанаћ се сеје у септембру. При овом року производње спанаћ презимљава и берба може почети у марту и априлу. За производњу спанаћа земљиште треба поорати на дубину од 20-25 cm уз добру и квалитетну припрему. Сетва се обавља сејалицом на међуредном одстојању 20-25 cm или у траке (пет редова) са размаком између трака 40-50 cm и редова 15-20 cm. За овакав начин производње потребно је 25-30 kg/ha семена. Количином семена треба обезбедити повољан склоп биљака тако да нема никаквог проређивањабиљака. Проређивање се може радити само када је баштенска производња и када је ручна сетва. При баштенској производњи се проређивање обавља два пута, први пут се биљке остављају на размаку 5-6 cm а други пут 10-12 cm. При машинској сетви на већим површинама спанаћ се сеје у реду на 3-5 cm семе до семена и нема проређивања.

Нега усева спанаћа састоји се у борби против корова, болести, штеточина, прихрањивању и култивирању. До затварања редова треба извршити једно међуредно култивирање. У сушним условима треба применити заливање јер је спанаћ веома осетљив на недостатак влаге.

Берба спанаћа почиње када биљке образују 5-6 крупних листова. Берба може бити двојака, да се биљке чупају са кореном или да се одсецају зелени листови а да се вегетативни врх са кореном оставља у земљишту. При баштенској производњи спанаћ се бере сукцесивно а при индустријској производњи за прераду се бере механизовано.

За ближа тржишта спанаћ се бере ујутро, док има росе а за даљи транспорт се бере кад је сув. Спанаћ се лоше чува и треба избегавати чување убраног спанаћа јер тада интензивно накупља штетне материје(нитрате и нитрите) нарочито у неповољним условима чувања. У повољним условима чува се 4-5 дана.

Принос спанаћа јако варира у зависности од услова гајења и сорте и креће се од 10-25 t/ha.

Љиљана Вуксановић

Клима у објектима за говеда

Клима у савременом сточарству има све већи значај. Два разлога се намећу као главни за значај климе у сточарству:

-Први разлог је тај што су све врсте домаћих животиња све више захтевне. Осетљивост на екстремну промену климе је чак у неким случајевима битнија и од нагле промене хранива за стоку.

-Други разлог је утицај на околину. Највећи загађивач атмосфере преко амонијака је пољопривреда и у оквиру ње сточарство. Поред тога одговарајућом микроклимом се чува и здравље животиња.

Најпре треба знати шта је то микроклима. Под појмом микроклиме у сточарству се подразумева ваздух у објектима у којима се држи и одгаја стока и то температура, влажност и састав ваздуха. Температура (топлота) се сматра примарним за микроклиму и то зато што се температура најлакше процени па може да се регулише на време, а има и велики утицај на продуктивност грла и на њихово здравље.

Влага се сматра као такође важан фактор. Прво је код повећане влаге могућност стварања гљивица изражена, а чак долази и до орошавања. То изразито неповољно утиче на здравље животиња, а самим тим и на смањену продуктивност.

Коначно састав ваздуха се ставља на последње место по значају на микроклиму. Разлози су: прво најтеже се процењује шта је топоремећено у саставу; и друго не схвата се значај лошег састава ваздуха.

У говедарству, међутим, свим овим факторима треба дати подједнак значај.

Није довољно да у стаји има само довољно ваздуха, већ да има довољно кисеоника.

Изузетно је зато значајно стално проветравати штале, нарочито имајући у виду да је крава животиња којој хладноћа практично не смета.

Никако се у објектима не препоручује стављање таванице. За време топлих летњих дана проблем је спустити температуру, међутим ако је довољна кубатура стаје много је лакше одржавати повољну микроклиму, без обзира на високу температуру.

Препорука је да при прављењу новог објекта обавезно има довољно могућности за проветравање штале, нарочито да кров буде подужном страном стално отворен.

Горан Јоксић

Дипломирани инжењер пољопривреде за сточарство

Штеточине у складишту

Штете од складишних штеточина су вишеструке. Пре свега, механичким очтећењем зрна оно губи тржишну вредност, а поврх тога јавља се могућност појаве секундарних гљивичних обољења, од којих нека узрокују болести стоке. Ту спадају И афлатоксикозе, које поред акутних симптома, у случају тровања великим дозама, изазивају И хроничну интоксикацију, узрокујући И малигне промене. Оне се могу манифестовати како код стоке која се храни таквом зрнастом робом, тако И код људи, који користе исту ту робу у својој исхрани као И производе добијене од интоксицираних животиња.

Штете су веће на ускладиштеним производима код индивидуалних пољопривредних произвођача јер они не предузимају превентивне мере заштите. У овом тренутку је неопходно извршити припреме складишног простора за ускладиштење готових производа. Потребан је редован обилазак и контрола складишта како би се на време примениле мере заштите. Приликом прегледа складишта, магацина, амбара потребно је вршити систематску контролу скривених тамних места где се налазе инсекти (таванице, углови, око стубова, око електричних инсталација, углови око прозора, водоводне цеви у складишту, уређаји и машине, вентилациони отвори...). Присуство инсеката се читава појавом угинулих инсеката, траговима кретања инсеката, живих инсеката, оштећених зрна, ...

Штеточине могу dospети у складишта споља лeтом или уношењем производима, транспортним средствима, или преко заостале количине житарица због чега је хигијена складишта изузетно битна. С тим у вези постоји читав низ мера које не укључују хемијске третмане, а којима се превентивно делује у циљу минимизације популације штетних инсеката у складишту.

- Постављање мреже на прозорима и другим отворима отежава се или спречава улазак штеточина у складиште споља.
- Пре складиштења обавезно издвојити оштећене и болесне клипове И зрна од здравих. Након складиштења пољопривредних производа наставити са одржавањем хигијене у складиштима и редовно их проветравати у циљу постизања услова у којима су пољопривредни производи у складишту суви и хладни.
- Приликом уношења пољопривредних производа водити рачуна да производ није већ заражен инсектима и да није плеснив.
- Чишћење складишног простора нарочито критичних места где се инсекти скривају на која треба посебно обратити пажњу
- Ниске температуре 5-15 степени у ускладиштеним производима спречавају развиће штеточина, гриња и микроорганизама и томе треба тежити при складиштењу пољопривредних производа.
- Затварање пукотина И обавезно кречење као дезинфекциона мера

Потребно је пре уноса новог зрна извршити третирање празних складишта (дезинфекција складишта). Може се третирати празно складиште, а може и роба која се налази у њему неким од препарата на бази активних материја, као што су: МАЛАТИОН, ДИХЛОРФОС, ПИРИМИФОС-МЕТИЛ, ДЕЛТАМЕТРИН. Најефикаснија хемијска мера свакако је фумигација, која се обавља неком од активних материја АЛ ФОСФИД или МГ ФОСФИД. Фумигацију обављају само овлашћене организације, због изузетно високе отровности поменутих материја.

Заштита крушке од проузруковача болести и штеточина

Нега засада крушке у роду обухвата следеће мере:

- резидба крушке и формирање система гајења;
 - одржавање земљишта у засаду крушке;
 - ђубрење крушке;
 - наводњавање крушке;
 - регулисање родности крушке;
 - заштита крушке од неповољних еколошких чинилаца и
- заштита крушке од болести и штеточина.

Крушку напада већи број проузруковача болести и штеточина, због чега јој је неопходна редовна заштита. Код крушке се разликује већи број прскања у току године:

- ✓ Зимско прскање – обавља се у току целе зиме, а најбоље га је извршити 10 до 15 дана пре кретања вегетације. Препарати који се користе за ово прскање треба да сузбију многобројне паразите који су презимили у стаблу, а пре свега да униште јаја лисних и штитастих ваши.

- ✓ Пролећна прскања:

I – изводи се када се развију прва 3 до 4 млада листића препаратима који сузбијају узрочнике краставости плода и лисне пегавости;

II, III, IV – ова прскања се обављају препаратима који сузбијају краставост и трулеж плодова и лисне пегавости и то II прскање се изводи пред отварање цветова, III - одмах после прецветавања, када опадну први крунични листићи и IV се врши 10 до 15 дана после III прскања у трекутку када се појављују млади цветови који су врло осетљиви на присуство паразита.

- ✓ V, VI, VII и VIII прскање – изводе се у циљу сузбијања крушкиног смотавца који изазива црвљивост плодова у размаку од 10 до 15 дана после IV прскања, VIII прскање се примењује код јесењих сорти крушака. Позне сорте крушака треба опрскати још једанпут до два пута у размаку од по десет дана инсектицидом. У зависности од периода зрења и сазревања крушке треба бирати инсектицид. Позне сорте крушака треба опрскати још једанпут до два пута у размаку од по десет дана

инсектицидом. У крушицима који су заражени калифорнијском штитастом ваши приликом V, VI и VII прскања треба користити инсектицидид који врши њено сузбијање.

- ✓ Јесење прскање – изводи се након завршене бребе препаратима који врше сузбијање чађаве краставости, лисне пегавости и крушкине буве.

Стабла крушке најчешће страдају од бактеријске пламењаче, болести коју изазива *Erwinia amylovora* Burill. Болест напада све делове крушке, преко цвета и листа до летораста и младих плодова, а дебље гране, дебло и кору. Након цветања, 2 до 3 недеље цветови постају мрки, добијају црну боју и суше се. Оболело лишће остаје на гранама, а летораста се суше, добијају мрку и црну боју. Са заражених грана болест прелази на плодове који поцрне, смежирају се и остају на грани. На кори гране која је заражена бактеријском пламењачом кора постаје мрке боје, мекша, набубрела, набрала и испуцала, суши се и љушти. Управо на тим остацима од коре јављају се капљице бактеријског ескудат у коме бактерија презимљава. Рано спролећа, временски услови погодују активирању бактерије и она поново напад и захвата већи део биљке, па и целу воћку која се на крају осуши. Болест преносе инсекти, па и човек својим деловањем приликом примене основних мера неге и резидбе. Ширење болести поспешује влажно и топло време. Болест се не може ефикасно сузбити бактерицидима, већ само сталном систематском контролом стабала и грана и њиховим одстрањивањем, као и превентивним мерама дезинфекције алата и маказа које се користе за рад у воћњаки. Свака оболела грана треба да се одстрани на двадесет сантимера испод крајњег оболелог дела. Приликом одстрањивања маказа и тестерице после сваког реза треба дезинфиковати. Све оболеле гране и стабла треба уклонити, извадити и спалити да се болест не би још више проширила.

Виолета Петровић-Луковић
дипл.инж агрономије

Значај јесењег плавог прскања воћа

На крају вегетације, у јесен у периоду када опада лишће, потребно је заштитити воћке бакарним препаратима. Овим прскањем треба заштити стабло и његове гране и гранчице од бројних патогена који презимљавају на свим деловима воћака. Свако продирање било ког од ових патогена у дрво воћке доводи до слабљења њене снаге, мањег рода у наредној вегетацији и до скраћивања дужине живота воћке и дужине експлоатације засада.

Овим прскањем се обавља општа дезинфекција стабла од патогена који се налазе на њему и спречавање инфекције преко раница од отпалог лишћа, пукотина од мрза и осталих оштећења насталих на неки други начин. Овом приликом наводимо инфекције, које се без овог прскања не могу држати под контролом, а које могу настати од момента опадања првог листа и током читавог периода мировања воћака:

- Рак-ране и изумирање грана коштичавог воћа Псеудомонас сурингае пв. Суринге и Псеудомонас морс – прунорум. Највећа бројност ових бактерија је током јесени и пред кретање вегетације; у јесен, инфекција се оставрује преко раница од отпалог лишћа и др. Могућа је и на температурама испод 0°C. Када уђе у воћку, бактерија насељава елементе дрвета и коре - тим брже и јаче што су услови неповољнији за воћку. Ове инфекције су основни узрок штета, које се могу манифестовати наредне или кроз 2 - 3 године, као изумирање дрвета и коре и што је још

битније, када се штете појаве, нема више ефикасног сузбијања. ови патогени остварују инфекције и у току лета, али, тада настају далеко мање штете

-Шупљикавост лишћа коштичавог воћа и краставост плодова кајсије и брескве - Стигмина царпопхилла (раније: Цластероспориум царпопхиллум)

Овај патоген напада и младаре, чим опадне лишће, а инфекција је могућа већ на температурама од 2°C до 4°C. Инфекција младара је изузетно опасна, јер младар наредне године и даље расте, али се на нападнутом делу стварају рак - ранице из којих се излучује смола када се те ранице (пеге) прошире, долази до прстеновања младара и његовог сушења изнад тог дела,

-Превремено - изненадно сушење (апоплексија) кајсије Псеудомонас сурингае пв. сурингае и гљивицу Цутоспора спп. Ови патогени појединачно или заједно, представљају значајне факторе апоплексије кајсије. Мада постоји више фактора апоплексије кајсије, јесење плаво прскање, односно бакарни препарати сигурно штите воћку од проузроковача живе природе који инфекцију остварују у периоду мировања воћа

-Коврцавост илиста брескве Тапхрина деформанс

Прскање бакарним препаратима у време опадања лишћа смањује се инфекциони потенцијал гљивице Тапхрина деформанс, тако што бакарни јони униште највећи део спора патогена које се налазе на

површини и у отвореним раницама на гранчицама, гранама и стаблу. Тако се смањује потенцијал овог патогена, па за редовне мере сузбијања остају споре које презиме у пупољцима и споре које не униште бакарни јони из јесењег и ранопролећног плавог прскања. Овим прскањем се сузбијању и други узрочници болести брескве (Стигмина, Цутоспора, Фусицоцум).

Монилиозе коштичавог воћа- смањење инфекционог потенцијала

Ако у јесен почне опадање лишћа, па настави релативно топло (изнад 0°C) и влажно време, плаво прскање треба обавити када почне опадање лишћа, односно никако не чекати да отпадне 70% лишћа, јер, чим отпадне 5% или 10% лишћа, већ има довољно раница да се преко њих оствари инфекција довољно јака да проузрокује штете на воћкама. Ово нарочито важи за засаде у којима је присутна смолоточина и други симптоми пропадања ткива. У овом периоду прскање треба поновити и у случају већих падавина (преко 25 mm кише) и ако температуре омогућавају инфекцију.

Препарате користити у концентрација/дозама које су најмање 30% веће од препоручених из упутства за употребу. Предност дати формулацијама где је бакар у облику хидроксида или оксихлорида. Третмане радити када су температуре изнад +5°C, а има довољно времена да се депозит осуши док не почне да мрзне.

Бранивоје Анђелић

Дипломирани инжењер пољопривреде за заштиту биља

Подстицаји за набавку пољопривредне механизације и опреме

Министарство пољопривреде и заштите животне средине објавило је у „Сл. гласнику РС“, број 105/14 дана 03.10.2014. године **Правилник о подстицајима за подршку инвестицијама у примарну пољопривредну производњу.**

Ови подстицаји које одобрава Влада Републике Србије, односно надлежно министарство пољопривреде односе се на подршку за инвестиције у примарну пољопривредну производњу биљних култура као и на сточарску производњу.

Обзиром да је пољопривредна механизација код наших фармера прилично застарела доношење овог Правилника је врло значајно јер ближе одређује услове и начин остваривања права на подстицаје за набавку нове механизације и опреме из области примарне пољопривредне производње као и максималне износе подстицаја по кориснику.

Право на подстицаје има:

- физичко лице – носилац регистрованог породичног пољопривредног газдинства и

- правно лице (привредно друштво, земљорадничка задруга са најмање 10 чланова задруге као и средња школа у подручју рада пољопривредне производње и прераде хране).

Поступак за остваривање права на подстицаје покреће се по Захтеву за коришћење подстицаја и подноси се министарству надлежном за послове пољопривреде – Управи за аграрна, у периоду од 1. маја до 15. октобра текуће године (за 2014. годину до 01. новембра).

Уз захтев се подноси:

- рачун за предметну инвестицију издат у периоду од 1. јануара до 15. октобра,

(за 2014. годину до 01. новембра);

- отпремница за набавку предметне инвестиције;

- доказ о извршеном плаћању предметне инвестиције;

- гарантни лист за извршену набавку предметне опреме, машина и механизације;

- потврда надлежног органа јединице локалне самоуправе према месту пребивалишта

да за предметну инвестицију не користи подстицаје по неком другом основу;

- За подстицаје набавке квалитетних приплодних грла доставља се и:

- уверење о пореклу и квалитетног приплодног грла које је предмет захтева (педигре);

- уверење о здравственом стању животиња оверено од стране ветеринерског инспектора. Документа која се достављају уз захтев за коришћење подстицаја морају да гласе на подносиоца захтева и прилажу се у оригиналу или овереној копији.

Подстицаји се утврђују у процентуалном износу у зависности од вредности реализоване инвестиције умањене за порез на додату вредност. Највиши износ подстицаја је 2.000.000 динара осим подстицаја из члана 3 овог правилника где је највиши износ подстицаја 5.000.000 динара. Исплата подстицаја се врши по редоследу подношења захтева и рок за подношење захтева Управи за аграрна плаћања изузетно за ову годину је 1. новембар 2014. године.

Драгана Јелић, мастер менаџер

Izveštaj o kretanju cena na zelenoj pijaci, klanicama i mlekarama

*Cene su izražene u din/kg, izuzev cene za jaja din/kom

Cene voća

Banana	130.00
Grejpfrut	130.00
Jabuka	50.00
Jabuka (Delišes r.)	50.00
Jabuka (Delišes z.)	60.00
Jabuka (Melrouz)	50.00
Jabuka (Mucu)	50.00
Jabuka (ostale)	50.00
Kivi (sve sorte)	0
Kruška (ostale)	90.00
Lešnik (očišćen)	1300.00
Limun (sve sorte)	150.00
Mandarina (sve)	110.00
Orah (očišćen)	900.00
Pomorandža (sve)	90.00
Smokva (suva)	500.00
Šljiva (suva)	280.00

<i>Jaja i živinsko</i>	<i>meso</i>
Jaja S	14.00
Jaja A	13.00
Jaja B	13.00
Jaja c	12.00
Pileće meso	300.00

<i>Cene mlečnih</i>	<i>proiz.</i>
Kajmak	600.00
Sir mladi	250.00
Sir punomasni	330.00

Cene povrća

Blitva	30.00
Brokola (sve)	120.00
Celer (sve sorte)	130.00
Cvekla (sve sor.)	0
Karfiol (sve sorte)	125.00
Krastavac (sal.)	50.00
Krompir (beli)	50.00
Krompir (crveni)	45.00
Kupus (sve sorte)	20.00
Luk beli (sve)	330.00
Luk crni (sve)	40.00
Paradajz (sve)	110.00
Pasulj (grad.)	300.00
Pasulj (tetovac)	320.00
Pasulj (beli)	320.00
Pasulj (šareni)	300.00
Pasulj (žuti)	290.00
Paškanat (sve)	100.00
Peršun (korenaš)	110.00
Peršun (lišćar)	15.00
Pečurke (šamp.)	180.00
Praziluk (sve)	40.00
Ren (sve sorte)	300.00
Spanać (sve)	90.00
Tikvice (sve)	50.00
Zelen (sve sorte)	130.00
Zelena salata	0
Šargarepa (sve)	50.00